Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 190
van **CARMEN RYHEUL**
datum: 2 december 2020

---

aan **HILDE CREVITS**
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Europees actieplan batterijen - Mogelijke rol van België en Vlaanderen

In oktober 2017 werd de 'EU Battery Alliance' opgericht, een coöperatief platform van de Europese Commissie om ook in Europa de batterijproductie verder uit te bouwen. Het achterliggende idee is dat de ontwikkeling van een eigen batterijindustrie voor de Europese Unie een strategische prioriteit moet zijn, zowel op industrieel vlak als vanuit klimaatperspectief. Aangezien de batterijindustrie in de toekomst enkel aan belang zal winnen, is het van belang dat we in Europa in staat zijn om een strategische autonomie op dat vlak te realiseren. Enkel op Europese schaal zou men kunnen concurreren met internationale spelers zoals China en de Verenigde Staten. België ondersteunde dat initiatief.

Begin februari 2018 organiseerde de Belgische Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Unie een high level stakeholdersoverleg met betrekking tot het stappenplan voor een Europese alliantie voor batterijen. In mei 2018 werd een strategisch actieplan voor batterijen gelanceerd door de Europese Commissie. In juni 2018 werd vervolgens een rondetafelgesprek georganiseerd door de Federale overheidsdienst (FOD) Economie. De bedoeling van dat rondetafelgesprek was inzicht te krijgen in de wijze waarop Belgische (en dus ook Vlaamse) bedrijven kunnen worden betrokken bij het initiatief. In december 2018 werd nog een tweede rondetafelgesprek georganiseerd door de FOD Economie met de betrokken Belgische gewestelijke en federale administraties van Economie, Innovatie, Leefmilieu en Energie. De bedoeling van dat gesprek was inzicht te krijgen in de acties en maatregelen die momenteel door de verschillende administraties worden genomen en in de wijze waarop samengewerkt kan worden met het oog op aansluiting van ons land bij de strategische actiedomeinen van het Europees actieplan.

1. In hoeverre vindt de minister de productie van batterijen en batterijparken in Vlaanderen essentieel in het kader van de flexibilisering van ons energiesysteem?
2. Kan de minister een verslag geven van de werkzaamheden in 2019 en 2020 van de ENOVER-werkgroepen die hieromtrent actief zijn?
3. In hoeverre is de minister (in samenspraak met haar federale collega's) actief in het aantrekken van investeringen in batterijproductie in Vlaanderen? Werd hiervoor reeds op Vlaams niveau samengezeten met de bevoegde ministers en de mogelijk te betrekken bedrijven?

4. Wordt er inzake de productie en ontwikkeling van batterijen reeds samengewerkt rond concrete projecten met andere Europese landen en welke rol speelt de Vlaamse overheid hierin?
5. Welke Vlaamse projecten gerelateerd aan de batterijen zijn binnen het Energietransitiefonds de voorbije jaren voor steun geselecteerd?
6. Zal de minister een beroep trachten te doen op het (corona)herstelfonds vervat in de meerjarenbegroting van de Europese Unie om te investeren in de Vlaamse batterijensector?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (190) en Zuhal Demir (316).

HILDE CREVITS
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

GECOÖRDINEERD ANTWOORD
op vraag nr. 190 van 2 december 2020
van **CARMEN RYHEUL**

---

1. In de strijd tegen klimaatverandering zijn elektrificatie en gebruik van groene stroom zeer belangrijk om de uitstoot te verlagen en batterijen spelen hierbij natuurlijk een kernrol. In het traject van productie van batterijen en batterijmaterialen en integratie in elektrische voertuigen vinden evenwel verschillende bedrijven een positie in de waardeketen. Het gaat dus niet zozeer over productie van batterijen en batterijparken in Vlaanderen als dusdanig maar over aanwezigheid van Vlaanderen in die waardeketen. Dit is belangrijk indien Vlaanderen een actieve rol wenst te blijven spelen in deze sector. Met het bedrijf Umicore is Vlaanderen hierin aanwezig. Umicore is niet actief in productie van batterijen *per se*, maar is een wereldleider in productie van materialen voor batterijen en recyclage.

2. Er is een ENOVER-werkgroep "waterstof & energie-opslag". Deze werd opgericht in 2018 en bevat ook het luik "energie-opslag" (waaronder batterijen). Echter richt deze werkgroep zich vooral op waterstof op dit moment, gezien de vele ontwikkelingen. Daarnaast is er de ENOVER werkgroep "transport". Deze houdt zich bezig met de omzetting/implementatie van richtlijn 2014/94 inzake de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen. Het thema batterijen kwam wel eens aan bod in het kader van elektrische mobiliteit (en het belang van performante batterijen). Maar het batterijdossier gaat natuurlijk veel verder (grondstoffen, productie, recyclage,…).

3. Zie ook het antwoord op vraag 4. Vlaanderen heeft in 2019 deelgenomen aan de Belangrijke Projecten voor Gemeenschappelijk Europees Belang *(Important Project of Common European Interest-IPCEI*) voor batterijen. Zoals toegelicht in het antwoord op vraag vier omvat dit Vlaamse financiering van bedrijfsprojecten, met inbegrip van investering en eerste industriële ontwikkeling waarbij de EU mogelijkheid biedt voor verruimde staatssteun. Dit gebeurt op basis van een nauwe samenwerking tussen de gewesten en het federale niveau. In België gebeurt de financiering primair vanuit de gewesten, de notificatie voor de verruimde staatsteun en de relatie t.o.v. EU gebeurt evenwel via het federale niveau. Daarom werd voor dit initiatief een sterke samenwerking uitgebouwd tussen de verschillende gewesten met coördinatie vanuit de FOD Economie.

   Daarnaast zal Flanders Investment and Trade (FIT) de komende jaren ook extra inzetten op technologie met een extra 'technologieattaché' in tien belangrijke buitenlandse steden met onder andere technische kennis over klimaat (energie, cleantech en mobiliteit).

4. Zoals reeds kort vermeld in het antwoord op vraag 3 heeft Vlaanderen in 2019 actief deelgenomen aan de Belangrijke Projecten voor Gemeenschappelijk Europees Belang *(Important Project of Common European Interest-IPCEI*) voor batterijen. Dit initiatief betreft geen financiering vanuit Europa maar een krachtenbundeling vanuit verschillende lidstaten waarbij EU de mogelijkheid biedt voor goedkeuring voor verruimde staatssteun indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. De verruiming van staatsteun slaat vooral op de opening naar steun aan eerste industriële ontplooiing om de uitbouw van een waardeketen in Europa mogelijk te maken. In de pers wordt vaak naar het initiatief verwezen als de Airbus voor batterijen.

Op 9 december 2019 heeft de Europese Commissie een notificatie goedgekeurd voor een samenwerking tussen Frankrijk, Duitsland, Italië, België, Finland, Polen en Zweden met toestemming voor een verruimde steun van in totaal €3,2 miljard euro. Voor België gebeurde de deelname via een samenwerking tussen de drie Belgische gewesten en het federale niveau (FOD-economie). Steuntoekenning gebeurt primair vanuit de gewesten, terwijl het federale niveau instaat in voor coördinatie. Zie https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_6705

De notificatie van 2019 omvat mogelijke steuntoekenning aan een groot initiatief opgestart door Umicore voor productie van batterijmaterialen en recyclage. De steun toegekend vanuit Vlaanderen maakt hierbij deel uit van een groot project van het bedrijf van circa 366 miljoen euro dat O&O, opschaling en eerste industriële toepassing omvat. Het project omvat een geïntegreerd geheel van materialenontwikkeling (anode en kathode materialen) en recyclage.

In termen van budgettaire inzet is recyclage veruit het grootste deel in dit project. Naar de toekomst kan het belang van recyclage moeilijk overschat worden. Hier wordt verwacht dat door de toename van elektrificatie het aanbod op wereldschaal van materialen niet zal kunnen voldoen en recyclage essentieel zal worden voor productie van batterijen. Umicore heeft hier een heel sterke uitgangspositie. De deelname aan IPCEI biedt Umicore een extra impuls om tijdig in te haken in een window of opportunity in het zeer competitieve gegeven van de transitie naar elektrificatie van de mobiliteit.

Binnen de reeds sterke Europese samenwerking voor het IPCEI-batterijen opereert Umicore binnen een joint technology consortium opgezet tussen Umicore, Northvolt en BMW

De goedkeuring vanuit Europa omvat een goedkeuring naar Vlaanderen voor 55 miljoen euro over een periode van zeven jaar. De steuntoekenning in Vlaanderen gebeurt in stappen waarbij steeds de realisatie van het afgeronde deel in rekening genomen wordt als voorwaarde voor steun aan de volgende stap, met inbegrip van de realisatie van de private investeringen zoals voorzien in de notificatie. Tot heden is 16 miljoen euro vastgelegd. Het resterende engagement van 39 miljoen zal de komende jaren in stappen ingevuld worden, steeds in functie van de realisatie van het afgeronde deel.

5. In bijlage 1 vindt u een overzicht van alle gefinancierde projecten van het energietransitiefonds tot september 2020. Vlaamse batterijprojecten zijn de volgende:
   - Verzorgen van het evenwicht in Belgische elektriciteitssysteem met maximaal gebruik van hernieuwbare energiebronnen door een net injectie limiet algoritme en optimale batterijplaatsing (BREGILAB) door een consortium van KU Leuven, VITO, IMEC, Universiteit Hasselt en het KMI.
   - het ontwikkelen van intelligente software-gebaseerde systemen om onevenwichten in het elektriciteitsnet te voorspellen en te herstellen door middel van het slim aansturen van batterijen. (OMNIBUSS) door Yuso bvba

   Daarnaast zijn er enkele offshore windenergieprojecten en projecten rond netwerk/bevoorrading waarin ook onderzoek rond batterijen wordt gedaan, zij het niet als hoofdthema.

6. In 2019 werd vanuit Vlaanderen een engagement genomen voor belangrijke investeringen in IPCEI-batterijen. Dat wordt uitgerold over een periode van circa 7 jaar. In 2020 is Vlaanderen toegetreden tot IPCEI-waterstof. Dat wordt vaak gezien als de logische volgende stap voor toepassingen die moeilijk te elektrificeren zijn. Voor de deelname van Vlaanderen aan het IPCEI wordt de financiering voorzien op basis

van middelen uit de *Recovery and Resilience Facility* van de EU waarbij een begroting van 125 miljoen voorzien is voor waterstofprojecten. Het Vlaamse herstelplan voorziet daarnaast ook een bijdrage van in totaal 280 miljoen voor co-financiering van O&O bij bedrijven en instellingen over verschillende sectoren. Daarmee kan o.a. ook financiering gebeuren van het resterende deel van het batterij-project zoals hierboven toegelicht.

BIJLAGE

Energietransitiefonds: overzicht ondersteunde projecten